ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ

(2014 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2128)

ਜੂਨ 21, 2023

[ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸਰਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਧਾਰਾ 302 – ਬਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ – ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ 7.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ 10.12.1998 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਪੀਡਬਲਿਊ-6, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਤੀਜਾ 12.12.1998 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਲੱਭਦਾ ਹੈ – ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ 25.12.1998 ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ – ਪੀਡਬਲਿਊ-2, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਗਵਾਹ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 13.12.1998 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ – ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ – ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਛੁਰੀ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ – ਪਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 25.12.1998 ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰੇ – ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ੱਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਿਉਂਦਾ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਸੀ – ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਘਰ ਤੋਂ ਕਦੋਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹੋਰ ਵਿਚੋਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਛੁਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਰੋਲੋਜਿਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਹਰੀ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਦਦ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਸੀ ਜਾਂ ਮੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ – ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ – ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ।

ਸਬੂਤ – ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ – ਫੈਸਲਾ: ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਇਲਜ਼ਾਮੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਬੇਖਟਕੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ (ਇਹ) ਹਰ ਇਕ ਹੋਰ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਹੈ।

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਐਸ. 106 – ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਮੁੱਖ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ – ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ, ਜੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਗੇ, ਜਾਂ ਜੋ ਇਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬੋਝ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਹਾਈ (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਲਤਨ ਮੱਲਾਹ (2005) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 169; [2005] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 710; ਬਸ਼ੀਰਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮੋਹਦ. ਇਬਰਾਹਿਮ (2002) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 174 ; [2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 562; ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਚਿੰਤਾਪਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 626 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2128 ਦਾ 2014।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 01.05.2012 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਏ ਨੰਬਰ 372 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ।

ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਮੋਹਿਤ ਸਿਵਾਚ, ਕਰਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਤ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ:

ਫੈਸਲਾ

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦਫਤਰ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਲੌਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਅਸੀਂ ਮੋਹਿਤ ਸਿਵਾਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ) ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 01.05.2012 ਨੂੰ ਸੀਆਰਆਈਐਮਆਈਐਨਏਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 372 ਦੇ 2002 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ (ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ) ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ) ਨੂੰ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

4. ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ:

(ਅ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਿਊਂਦਾ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ 10.12.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.00 ਵਜੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਬ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ 12.12.1998 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1.00 ਵਜੇ ਕੇ ਲਗਭਗ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ-6, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੀ ਗਈ।

(ਸੀ) 12.12.1998 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 4.15 ਵਜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਖੂਨ ਬਹਿ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਜ਼ਖਮਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ।

(ਡੀ) ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ 25.12.1998 ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-3 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(ਈ) ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ 25.12.1998 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਛੁਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਖੰਜਾਨੀ (ਛੁਰੀ) (ਐਕਸ.ਪੀ-1) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ।

(f) ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਜਨ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਕਟੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮ ਉਸ ਖੰਜਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

5. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

6. ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 12.12.1998 ਨੂੰ ਹੀ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 13.12.1998 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ (ਅਰਥਾਤ, 25.12.1998) ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 12.12.1998 ਨੂੰ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ 13.12.1998 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੱਕ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ 25.12.1998 ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 25.12.1998 ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਆ ਕਿ 12.12.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4.15 ਵਜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਨੇ ਨਿਚਲੇ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਰਿਗਰ ਮੋਰਟਿਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ, ਜਿੱਸ ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਮੌਤ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ 30 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 10.11.1998 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.00 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਾਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

8. ਛੁਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪਹਿਲਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ, ਦੂਜੇ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਸੀਰੋਲੋਜਿਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ ਕਿ ਛੁਰੀ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

9. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧੂ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਨਾਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-3 ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਾਧੂ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਭਾਵ, 25.12.1998) ਸ਼ੱਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 13.12.1998 ਨੂੰ ਹੀ ਉਸਦੇ ਸ਼ੱਕ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ, ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਦੂਜੇ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ, ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜਤਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

11. ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਾਬਤ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ 10.12.1998 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਹੋਇਆ ਜੀਵਿਤ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਜੀਵਿਤ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਦੋਂ ਛੱਡੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

12. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦਿਆਂ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਚਰਜ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਤਰਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਨਿਆਇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 136 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਹਾਈ, (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 352)।

14. ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਲਟਨ ਮੱਲਾਹ, (2005) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 169 ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"8..... ਇਹ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਧੀਮਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਅਨਿਆਇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਦੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਹੋਵੇਗੀ।"

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਸ਼ੀਰਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ

ਇਬਰਾਹਿਮ, (2020) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 174, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"190.....ਦੋਸ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟਾਵ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਲਟਾਵ/ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤਤਾ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ "ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ" ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ, ਤੀਜਾ, ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ।

17. ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਤ੍ਰਿਕੋਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਿੱਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਇੱਕ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ (ਇਹ) ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਰ ਹਾਈਪੋਥੀਸਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਡਬਲਿਊ-6, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਦੁਆਰਾ 12.12.1998 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1.00 ਵਜੇ ਖੋਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਉੱਤੇ, ਪੀਡਬਲਿਊ-6 ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਅਣਜਾਣ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁਆਇਨਾ ਆਦਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ 25.12.1998 ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-2, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਗਵਾਹ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 13.12.1998 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 25.12.1998 ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ੱਕੀ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਿਊਂਦਾ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਿਊਂਦਾ 10.12.1998 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 7 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ 2 ਦਿਨ ਬਾਅਦ, 12.12.1998 ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੋ 12.12.1998 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 4.15 ਵਜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਗਰ ਮੋਰਟਿਸ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ 30 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ 10.12.1998 ਦੀ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ।ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਘਰ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਦੋਂ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ PW-2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ

ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਢੁੱਕਵਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ।

19. ਖਾਨਜਰ (ਚਾਕੂ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਰੋਲੋਜਿਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਮੁੱਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਤੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, 25.12.1998 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 25.12.1998 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਸ਼ੱਕੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

20. ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੰਚਾਇਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਭਾਲਣ ਲਈ ਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਉਮੀਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਕਰਨਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧ ਸਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਲਈ, ਜਾਂ PW-3 ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ. ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ, ਸਮੇਤ ਹੋਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ PW-3 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 25.12.1998 ਨੂੰ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਵੀ ਇੱਕਬਾਲੀਆ ਸਬੂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਸਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ a ਸਜ਼ਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਸ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰਲੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲਾਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ।I

22. ਦਲੀਲ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸੀ, ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਖ ਬੋਝ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ, ਜੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਗੇ, ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤੱਥ ਦਾ ਬੋਝ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉੱਠਣ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਹੈ: ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਚਿੰਤਾਪਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 266. ਇੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨਾਲ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ, ਸਾਰੇ

ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।

24. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate